

Rauhankasvatusinstituutti ry

Kumpulantie 7
00520 Helsinki
Puh 044 302 2042
info@rauhankasvatus.fi

VUODEN 2010 TOIMINTAKERTOMUS

1. RAUHANKASVATUSINSTITUUTIN TOIMINTAPERIAATTEET

Rauhankasvatusinstituutin toiminnan tavoitteena on sääntöjen mukaisesti ”..tukea rauhan- ja kansainvälisyyskasvatusta sekä edistää sellaisen kansalaismielipiteen kehittymistä, joka tukee pysyvän ja oikeudenmukaisen rauhantilan syntymistä maailmassa.” Tässä Instituutti tukeutuu rauhanpedagogiikkaan, joka rakentuu globaali-eettiselle ajattelulle, ihmisoikeuksien kunnioittamiselle ja taiteen käytön mahdollisuuksille.

Toimintatavoitteidensa saavuttamiseen Instituutti pyrkii tukemalla koulutusjärjestelmän kaikilla asteilla opettajia ja oppilaita rauhankasvatuksen toteuttamisessa ja rauhankulttuurin rakentamisessa.

Instituutti pyrkii kaikella ohjelma- ja tiedotustoiminnallaan yhdessä jäsenjärjestöjensä kanssa vahvistamaan rauhanomaista kansalaismielipidettä ja asenteita.

2. YLEISTÄ TOIMINTAVUODESTA 2010

Toimintaa jatkettiin aiemmin tehdyn strategialinjauksen mukaisesti Suomessa. Instituutin strategiatyöryhmä kokoontui säännöllisesti kevään ajan, ja työskentelyn tuloksena kohderyhmäksi tarkentuivat kasvattajat, vapaan sivistystyön ja nuorisotoimen edustajat sekä alan opiskelijat. Heille suunnattujen rauhankasvatuspalvelujen lisäksi instituutissa järjestettiin kaikille avoimia seminaareja ja keskustelutilaisuuksia.

Rauhankasvatusinstituutti sai Maailmankoulu-hankkeelle vuosille 2010–2011 ulkoasiainministeriön kaksivuotista kehityskasvatustukea, ja opetusmateriaalien tarjontaa laajennettiin hankkeen virtuaalisen materiaalipankin välityksellä. Loppuvuodesta päätettiin lisätä kansainvälistä yhteistyötä ja kansainvälisen rauhankasvatuskentän kuulumisista tiedottamista tulevaisuudessa.

3. RAUHAN- JA GLOBAALIKASVATUS

Rauhankasvatusfoorumit

Rauhankasvatusfoorumit ovat instituutin järjestämiä, kasvattajille suunnattuja ja kaikille avoimia luento- tai keskustelutilaisuuksia, joissa pohditaan rauhankasvatuksen ajankohtaisia aiheita yhdessä.

Kevään rauhankasvatusfoorumi järjestettiin kahtena tilaisuutena. Ensimmäisen muodosti 23.4. pidetty paneelikeskustelu *Turvallisuudesta sekä turvallistamisesta*, jossa alustivat suurlähettiläs Jaakko Blomberg,

erikoistutkija Pertti Joenniemi ja tutkimusjohtaja Markku Kangaspuro, toisen Suomen sosiaalifoorumin yhteydessä 25.4 pidetty *Väkivallattomaan kasvatuskulttuuriin!* -seminaari, jossa etsittiin uusia näkökulmia kouluväkivaltaa koskevaan mediakeskusteluun. Tilaisuuksissa oli yhteensä kuutisenkymmentä osallistujaa, ja jälkimmäiseen tulijoita olisi ollut enemmänkin, jos luentotilaan olisi mahtunut.

Syksyn foorumi, *Kulttuurisia kohtaamisia ja solmukohtia* kokosi 6.10. yli parikymmentä kasvattajaa kulttuurikeskus Caisaan pohtimaan tutkijoiden Jouko Jokisalo ja Raisa Simola ja sarjakuvataiteilijoiden Aapo Rapi sekä Sanna Hukkanen alustusten pohjalta rasismia, maahanmuuttoa ja kulttuurisia eroja.

Rauhankirjastotapahtumat

Instituutti pyrkii tarjoamaan koululaisille ja heidän vanhemmilleen toimintaa ja tietoa koulujen hiihto- ja syysloman aikaan tai YK:n teemaviikkoihin liittyen järjestettävillä rauhankirjastotempauksilla yhdessä Helsingin kaupunginkirjaston kanssa.

Kevään ja syksyn rauhankirjastot toteutettiin toiminnallisina työpajoina Pasilan kirjastossa pääkaupunkiseudun koululaisten hiihtoloma- sekä syyslomaviikolla. Osallistujia pajoissa ei ollut odotetusti. Syynä lienee myöhäinen markkinointi koulujen kautta.

Maailmankoulu – yhteinen ihmisyy, yhteinen maailma -hanke

Rauhankasvatusinstituutti sai Maailmankoulu-hankkeelle vuosille 2010–2011 ulkoasiainministeriön kaksivuotista kehityskasvatustukea. Hanke on opettajien ja kasvattajien globaalikasvatuksen tukipalvelu, joka vie koulumaailmaan kansalaisjärjestöjen tuottamaa globaalikasvatusmateriaalia sekä tukee opettajia globaalikasvatuksen toteuttamisessa. Maailmankoulu-hanke lisää tietoisuutta kehitysmaa-asioista kehitysyhteistyötä tekevien kansalaisjärjestöjen tuottamien materiaalien välityksellä, ja toimintamuodot ovat koulutukset ja materiaalipalvelut, eli matkalaukkuihin kootut, lainattavat opetusmateriaalipaketit, käsikirjasto sekä materiaalipankki. Vuonna 2010 toiminta käynnistyi alkuvuodesta pääkaupunkiseudulla ja loppukevästä Turussa. Loppuvuodesta päätettiin Kokkolan sivistystoimen kanssa toiminnan aloittamisesta kaupungissa. Verkkosivut ja uutiskirje olivat kasvattajien käytössä maanlaajuisesti.

Rauhankoulu-hanke

Rauhankoulu on Suomen Rauhanliiton ja Rauhankasvatusinstituutin yhteinen rauhankasvatustyön muoto, joka käynnistyi 1998. Rauhankoulu sai vuosina 2010–2011 ulkoasiainministeriön kaksivuotista kehityskasvatustukea. Toimintaa oli Turussa, Tampereella, Vaasassa ja Raumalla. Toimintapäiviä järjestettiin koululaisryhmille sekä ohjaajakoulutusta ja koulutuksia kasvatustalon ammattilaisille. Osa kasvattajille suunnatuista koulutuksista toteutettiin Maailmankoulu-hankkeen kanssa. Hankkeen koordinoinnista vastasi osa-aikainen työntekijä, jonka toimipiste oli Rauhanliiton tiloissa.

Väkivallan kulttuurista rauhankulttuuriin -näyttely

Rauhan- ja globaalikasvatusta käsittelevä *Väkivallan kulttuurista rauhankulttuuriin* -näyttely liittyy kehityksen inhimilliseen turvallisuuteen sekä pureutuu väkivallan syihin ja seurauksiin niin ihmisten välisissä suhteissa kuin joukkotuhoasekysymyksissäkin.

Instituutti piti näyttelyä esillä ja järjesti siihen liittyviä luentoja alkuvuodesta Työväen Akatemiassa Kauniaisissa ja Koillis-Helsingin lukiossa sekä syksyllä kirjasto10:ssä Helsingissä, ja osallistui näyttelyn kierrättämiseen muutoin yhdessä Rauhanliiton kanssa.

Naantalin seminaari

Instituutti kutsui rauhanliikkeen edustajat elokuussa kesäiseen Naantaliin pohtimaan rauhanliikkeen tilaa ja mahdollisuuksia yhteistyöhön instituutin aiemman puheenjohtajan Reijo E. Heinosen johdolla. Läsnäolijat päättivät lisätä muun muassa lähialueyhteistyötä ja kokoontua tulevaisuudessa vuosittain.

ABC – Ensiaskleet rauhankasvatukseen -opas

Rauhankasvatusinstituutti ja Ihmisoikeudet.net -hanke julkaisivat *ABC – Ensiaskleet rauhankasvatukseen* -käsikirjan ulkoasiainministeriön kehitysyhteistyön tiedotustuen avulla vuonna 2007, ja 4000 kappaleen painos jaettiin seuraavan vuoden aikana loppuun. Vuonna 2009 tehdyn käyttäjätutkimuksen perusteella uusintapainokselle oli kysyntää, ja loppuvuodesta 2010 instituutti julkaisi toisen, sisällöltään uudistetun painoksen. Uusien tekstien laatimiseen osallistui pääsihteerin lisäksi pieni joukko instituutin aktiiveja.

Yhteistyö sidosryhmien kanssa

Toimintavuoden aikana tehtiin tiivistä yhteistyötä ammattialakohtaisten rauhanjärjestöjen kanssa tavoitteena nostaa eri keinoin esiin rauhantyön merkitystä, Edellisenä toimintavuonna Instituutin käynnistämä *Rauhan miljoona* -aloite oli edelleen ajankohtainen, rauhanjärjestöjen yhteinen vetoamus rauhanmäärärahojen pysyvistä korottamisesta toimitettiin opetus- ja kulttuuriministeriöön myös vuonna 2010. Rauhantyön vuoden 2011 määrärahat palautettiin taas vuoden 2010 tasolle eduskunnassa hallituksen esityksestä poiketen.

Instituutti osallistui kansalaisjärjestöjen yhteisiin opettajakorkeakouluille suunnatuille *Maailma koulussa* -infotapahtumiin syksyllä ja alkutalvesta Oulussa ja Helsingissä.

Instituutti osallistui *YLE Teeman Avoin tarina* -kampanjan suunnitteluun ja tiedotukseen. Peruskoululaisille suunnattu kirjoituskampanja keräsi 400 kirjoitusta kiusaamisesta ja syrjäytymisestä. YLE Teema tuottaa viidestä valitusta kirjoituksesta sarjan lyhytelokuvia kampanjan jatkuessa vuosina 2011 ja 2012.

Instituutin hallituksen jäsen ja aktiivi Lauri Kojo toteutti Loviisan rauhanfoorumiin 7.8. seminaarin median vallasta. Instituutin puheenjohtaja osallistui tilaisuuteen alustajana ja pääsihteerin toimi puheenjohtajana.

4. TIEDOTUS

Rauhankasvatusinstituutin toiminnasta tiedotettiin pääosin sähköisesti. Instituutin kotisivuilla kerrotaan järjestön toiminnasta ja tapahtumista, ja sieltä löytyy tietoa rauhankasvatuksesta. Maailmankoulu-hankkeen uudet nettisivut ja esite julkaistiin syksyllä, samoin Instituutin päivitetty esite. Pääsihteerin ja hankekoordinaattorit osallistuivat muun muassa Educa-messuille ja Kuntapäiville sekä vierailivat perusasteen kouluissa, opettajakorkeakouluissa ja Opetushallituksessa esittelemässä instituuttia sekä hanketta. Instituutti sai medianäkyvyyttä HS:n mielipidekirjoituksen sekä radiohaastattelun välityksellä ja Maailmankoulu-hanke ylitti vuonna 2010 useaan kertaan Turun sanomien uutiskynnyksen.

Kirjastopalvelu

Rauhankasvatusinstituutin kirjastopalvelulle laadittiin kehittämissuunnitelma. Instituutin kirjaston kehittämistyön toteuttajaksi haetaan opinnäyte- tai harjoitustyön tekijä. Kirjaston kohderyhmänä ovat opettajat ja opettajaksi opiskelevat. Kirjasto toimii myös pääkaupunkiseudun Maailmankoulu-hanketta palvelevana kirjastona, jonka puitteissa nettisivuille kootaan ehdotuksia rauhankasvatukseen liittyvistä kirjanäyttelypaketeista sekä ajankohtaisia lukuvinkkejä.

Virtuaalinen materiaalipankki

Rauhankasvatusinstituutin vuodelle 2010 tehty suunnitelma koota rauhan- ja kehityskasvatuksen toimijat, materiaalit ja palvelut yhdelle verkkosivulle, toteutettiin syyskuussa avattujen Maailmankoulu-hankkeen verkkosivujen kautta. Verkkosivujen tehtävänä on tiedottaa hankkeen palveluista ja ajankohtaisista tapahtumista sekä toimia virtuaalisena materiaalipankkina. Verkkosivujen laajaa materiaaliosiota ylläpidettiin pääasiassa Oulusta käsin hankkeen puitteissa.

5. JÄSENET, HALLINTO JA TOIMISTO

Rauhankasvatusinstituutin puheenjohtajana vuonna 2010 oli Aarni Tuominen ja varapuheenjohtajana Rosa Puhakainen-Mattila. Jäsenjärjestöjä oli 14 ja kannatusjäseniä noin 40. Instituutin hallitukseen kuului puheenjohtajan lisäksi 24 jäsentä. Hallituksen kokoonpano vuonna 2010 on liitteenä (1).

Yllättävä uusien toimitilojen etsintä ja muutto aiheuttivat lisätyötä toimistolle. Uudet toimitilat löytyivät Pasilasta, ja Instituutti kirjastoineen muutti 1.5. Taksvärkki ry:n alivuokralaiseksi osoitteeseen Kumpulantie 7. Kulttuurihistoriallisesti arvokas arkistomateriaali lahjoitettiin Työväen Arkistoon, jossa se on vapaasti tutkittavissa, ja osa toimistotarvikkeista ja kalusteista myytiin tai lahjoitettiin vanhaan toimitilaan jääneille järjestöille.

Instituutin toimistosta ja ohjelmalveluista vastasi päätoiminen pääsihteeri Pirjo Riihelä (18.6. alkaen Härö). Kirjanpidosta huolehti Kettunen & Lohi Ay. Instituutin toimintaan osallistui lukuisia vapaaehtoisia, jotka työskentelivät muun muassa rauhankasvatusfoorumien, rauhankirjastotapahtumien ja ABC-julkaisun parissa. Työelämävalmennettava Tero Hildén työskenteli 18.1.–30.5. tiedotuksen parissa sekä Maailmankoulu-hankkeen pääkaupunkiseudun koordinaattorina. Lisäksi Maailmankoulun hankekoordinaattoreina työskentelivät kokoaikaisena Maiju Heino 19.4.–31.12 Turussa sekä osa-aikaisina Emilia Frantsi 22.10.–22.12. Helsingissä, Paula Hyväri 26.7.–7.11. ja Maija Karvosenoja 1.8.–31.12 Oulussa.

Instituutin hallitus kokoontui seitsemän kertaa (20.1., 24.2., 15.4., 18.5., 24.8., 29.9. ja 27.10.). Instituutin kevätkokous pidettiin 29.4. ja syyskokous 24.11.

Instituutin sääntömuutoshakemus laitettiin vireille 2.6. Sääntömuutoksen perusteena oli ennen muuta jäsenoikeuksien tasa-arvoistaminen ja kielen nykyaikaistaminen.

Rauhankasvatusinstituutin jäsenjärjestöt:

- Suomen Rauhanliitto – YK-yhdistys
- Suomen Rauhanpuolustajat
- Suomen Sadankomitea
- Työväen Sivistysliitto TSL
- Kansan Sivistystyön liitto KSL
- Suomen Kansanopistoyhdistys
- PAND – Taitelijat Rauhan Puolesta
- TEP – Tekniikka Elämää Palvelemaan
- Sinapinsiemen ry
- Aseistakieltäytyjäliitto
- Kasvattajat Rauhan Puolesta
- Save the Children and Women in Southern Somalia
- Sovinnonliitto
- Svenska Fredsvänner i Helsingfors

6. TALOUS

Vuosi 2010 oli taloudellisesti edellistä parempi, vaikka edellisvuoden suurista hallinnollisista muutoksista ja niiden vaikutusten epätietoisuudesta johtuen rahankäyttöön suhtauduttiin alkuvuodesta varovasti. Loppuvuodesta taloudellinen tilanne saatiin paremmin vastaamaan reaali budjettia ja varainkäyttösuunnitelmaa.

Rauhankasvatusinstituutti ry

Liite 1

Rauhankasvatusinstituutti ry:n hallituksen kokoonpano vuonna 2010:

Aarni Tuominen
puheenjohtaja

Rosa Puhakainen-Mattila
varapuheenjohtaja

Suomen Rauhanliitto – YK-yhdistys: Tuomas Urho ja Emma Luode

Kansan sivistysliitto: Anna Kirstinä ja Anneliina Törrönen

Kasvattajat Rauhan Puolesta: Hanna Niittymäki

Työväen sivistystyönliitto: Merja Leskinen ja Maarit Tervo

Aseistakieltäytyjäliitto: Hai Nguen ja Simo Hellsten

Sovinnonliitto: Kalervo Peltonen ja Sanna Akkanen

Tekniikka Elämää Palvelemaan ry: Claus Montonen ja Jouko Niemi

Suomen Kansanopistoyhdistys: Jyrki Ijäs

PAND: Lauri Kojo ja Riku Rähä

Sadankomitea: Kalle Sysikaski ja Eekku Aromaa

Suomen Rauhanpuolustajat: Henri Onodera ja Esa Ylikoski

Sinapinsiemen ry:

Save Children and Women in Southern Somalia: Mowleid Hussein ja Asad Mohamud

Svenska Fredsvänner i Helsingfors